

Bruxelles, den 5.2.2019
COM(2019) 71 final

Henstilling med henblik på

RÅDETS AFGØRELSE

**om bemyndigelse til at deltage i forhandlinger om den anden tillægsprotokol til
Europarådets konvention om IT-kriminalitet (CETS nr. 185)**

DA

DA

BEGRUNDELSE

1. BAGGRUND

Selv om udviklingen af informations- og kommunikationsteknologi har givet menneskeheden hidtil usete muligheder, skaber den også udfordringer, bl.a. på det strafferetlige område og således med hensyn til retsstatsprincippet i cyberspace. Cyberkriminalitet og andre lovovertrædelser, der efterlader elektronisk bevismateriale på computersystemer, trives i bedste velgående, og bevismaterialet vedrørende disse lovovertrædelser lagres i stadig højere grad inden for mange forskellige, skiftende, udenlandske eller ukendte jurisdiktioner, dvs. i skyen, men de retshåndhævende myndigheders beføjelser er fortsat begrænset af territoriale grænser.

Europa-Kommissionen forpligtede sig i den europæiske dagsorden om sikkerhed¹ fra april 2015 til at revurdere hindringerne for strafferetlig efterforskning af cyberbaseret kriminalitet, navnlig for så vidt angår grænseoverskridende adgang til elektronisk bevismateriale. Den 17. april 2018 fremsatte Kommissionen forslag til Rådets og Europa-Parlamentets forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager² og til Rådets og Europa-Parlamentets direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager³ ("forslag om elektronisk bevismateriale"). Formålet med disse forslag er at fremskynde processen i Den Europæiske Union for at sikre og indhente elektronisk bevismateriale, der lagres og/eller opbevares af tjenesteudbydere, der er etableret i en anden jurisdiktion.

Europarådets konvention om IT-kriminalitet

Europarådets konvention om IT-kriminalitet (CETS nr. 185) har til formål at gøre det lettere at bekæmpe strafbare handlinger, der involverer brug af computernetværk. Den indeholder bestemmelser, som 1) harmoniserer nationale materielle strafferetlige elementer i forbindelse med lovovertrædelser og tilknyttede bestemmelser på området cyberkriminalitet, 2) fastsætter de nationale strafferetsplejemæssige beføjelser, der er nødvendige for at efterforske og retsforfølge sådanne lovovertrædelser samt andre lovovertrædelser, der begås ved hjælp af et computersystem, eller når der foreligger elektronisk bevismateriale i relation hertil, og 3) har til formål at indføre en ordning med henblik på et hurtigt fungerende og effektivt internationalt samarbejde. Konventionen er åben for Europarådets medlemslande og ikke-medlemslande. På nuværende tidspunkt er 62 lande part i konventionen, herunder 26 EU-medlemsstater⁴. I konventionen er der ikke taget højde for, at Den Europæiske Union kan tiltræde den. Den Europæiske Union er imidlertid anerkendt som observatørorganisation i komitéen for konventionen (T-CY). På grundlag heraf deltager Den Europæiske Union i komitéens møder.

I konventionens artikel 46, stk. 1, litra c), fastsættes det, at parterne efter behov periodisk skal holde samråd med hinanden med henblik på at lette behandlingen af mulige tillæg til eller ændringer af konventionen. Parterne i konventionen om IT-kriminalitet har i nogen tid set nærmere på de nationale rets- og politimyndigheders eksisterende udfordringer og hindringer,

¹ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet: Den europæiske dagsorden om sikkerhed (COM(2015) 185 final af 28.4.2015).

² Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager (COM(2018) 225 final af 17.4.2018).

³ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager (COM(2018) 226 final af 17.4.2018).

⁴ Alle medlemsstater med undtagelse af Irland og Sverige, som har undertegnet, men ikke ratificeret konventionen, men som ikke desto mindre er forpligtet til at fortsætte tiltrædelsen af den.

hvad angår adgangen til elektronisk bevismateriale i forbindelse med strafferetlig efterforskning i form af computerdata, dvs. fra 2012-2014 via en arbejdsgruppe vedrørende grænseoverskridende adgang til oplysninger og fra 2015-2017 via den såkaldte Cloud Evidence Group.

Forhandlinger om den anden tillægsprotokol til konventionen

Efter forslag fra Cloud Evidence Group⁵ har komitéen om konventionen om IT-kriminalitet (T-CY) vedtaget flere henstillinger, herunder vedrørende forhandlingerne om den anden tillægsprotokol til konventionen om IT-kriminalitet⁶ om øget internationalt samarbejde ("anden tillægsprotokol"). I juni 2017 godkendte komitéen om konventionen om IT-kriminalitet kommissoriet for udarbejdelsen af den anden tillægsprotokol i tidsrummet september 2017-december 2019.

I henhold til kommissoriet kan den anden tillægsprotokol omfatte følgende elementer:

- Bestemmelser om mere effektiv gensidig retshjælp, navnlig:
 - en forenklet ordning for anmodninger om gensidig retshjælp med henblik på at indhente abonnentoplysninger
 - internationale editionskendelser
 - direkte samarbejde mellem retshåndhævende myndigheder om anmodninger om gensidig retshjælp
 - fælles efterforskning og fælles efterforskningshold
 - anmodninger på engelsk
 - audiovisuelle høringer af vidner, ofre og sagkyndige
 - procedurer for gensidig retshjælp i nødsituationer
- Bestemmelser, der muliggør et direkte samarbejde med tjenesteydere i andre jurisdiktioner for så vidt angår anmodninger om abonnentoplysninger, anmodninger i forbindelse med sikringskendelser og hasteanmodninger.
- Klarere rammer og bedre beskyttelsesforanstaltninger for eksisterende praksis med adgang til oplysninger på tværs af grænserne.
- Beskyttelsesforanstaltninger, herunder krav om databeskyttelse.

Forhandlingerne om de forskellige bestemmelser i den anden tillægsprotokol skrider fremad med forskellig hast. Den nuværende situation i arbejdsgrupperne for så vidt angår de fire hovedarbejdsområder, der er omhandlet i kommissoriet, er som følger:

- Bestemmelserne vedrørende "sprog i anmodninger" og "gensidig bistand i nødsituationer" blev foreløbigt vedtaget i juli 2018 af plenarforsamlingen vedrørende udarbejdelse af protokollen.
- Bestemmelserne vedrørende "videokonferencer" blev foreløbigt vedtaget af plenarforsamlingen vedrørende udarbejdelse af protokollen i november 2018.

⁵ Endelig rapport fra Cloud Evidence Group under T-CY: "Criminal justice access to electronic evidence in the cloud: Recommendations for consideration by the T-CY" af 16.9.2016.

⁶ Den første tillægsprotokol (CETS nr. 189) til konventionen om IT-kriminalitet vedrørende kriminalisering af racistiske og fremmedhadske handlinger, der begås via computersystemer, var åben for undertegnelse af de stater, der havde undertegnet konventionen af 2003. 31 lande er part i den første tillægsprotokol, herunder 17 EU-medlemsstater.

- Plenarforsamlingen i november 2018 gav også mulighed for indgående drøftelser (bestemmelser om "jurisdiktion" og "godkendelsesmodel") og ajourføringer ("direkte samarbejde med udbydere", "internationale editionskendelser", "udvidelse af søgninger/adgang på grundlag af referencer", "fælles efterforskning og fælles efterforskningshold" og "efterforskningsteknikker").
- Der er endnu ikke gjort tilstrækkelige fremskridt, hvad angår de øvrige spørgsmål (beskyttelsesforanstaltninger, herunder krav om databeskyttelse).

2. FORSLAGETS FORMÅL

Denne henstilling forelægges Rådet med henblik på at opnå bemyndigelse til at deltage i forhandlinger på Den Europæiske Unions og dens medlemsstaters vegne om den anden tillægsprotokol, vedtage forhandlingsdirektiver og udpege Kommissionen som forhandler i overensstemmelse med de tilknyttede udkast til forhandlingsdirektiver, jf. artikel 218 i TEUF.

I artikel 3, stk. 2, i TEUF fastsættes det, at Unionen har enekompetence "*til at indgå internationale aftaler for så vidt [indgåelsen] kan berøre fælles regler eller ændre deres rækkevidde*". En international aftale kan påvirke de fælles regler eller ændre deres anvendelsesområde, hvis de områder, der er omfattet af aftalen, overlapper med EU-lovgivningen eller i vidt omfang er omfattet af EU-retten.

Den Europæiske Union har vedtaget fælles regler med hjemmel i artikel 82, stk. 1, og artikel 16 i TEUF vedrørende elementer, der overvejes i forbindelse med den anden tillægsprotokol. Den nuværende EU-retlige ramme omfatter navnlig forskrifter om håndhævelse af lovgivning og retligt samarbejde i straffesager såsom direktiv 2014/41/EU om den europæiske efterforskningskendelse i straffesager⁷, konventionen om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater⁸, forordning (EU) 2018/1727 om Eurojust⁹, forordning (EU) 2016/794 om Europol¹⁰, Rådets rammeafgørelse 2002/465/RIA om fælles efterforskningshold¹¹ og Rådets rammeafgørelse 2009/948/RIA om forebyggelse og bilæggelse af konflikter om udøvelse af jurisdiktion i straffesager¹². Derudover har Unionen vedtaget adskillige direktiver, der styrker mistænkte og tiltaltes processuelle rettigheder¹³.

⁷ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/41/EU af 3. april 2014 om den europæiske efterforskningskendelse i straffesager (EUT L 130 af 1.5.2014, s. 1).

⁸ Rådets retsakt af 29. maj 2000 om udarbejdelse i henhold til artikel 34 i traktaten om Den Europæiske Union af konventionen om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater (EFT C 197 af 12.7.2000, s. 1).

⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1727 af 14. november 2018 om Den Europæiske Unions Agentur for Strafferetligt Samarbejde (Eurojust), og om erstatning og ophævelse af Rådets afgørelse 2002/187/RIA.

¹⁰ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/794 af 11. maj 2016 om Den Europæiske Unions Agentur for Retshåndhævelsessamarbejde (Europol) og om erstatning og ophævelse af Rådets afgørelse 2009/371/RIA, 2009/934/RIA, 2009/935/RIA, 2009/936/RIA og 2009/968/RIA (EUT L 135 af 24.5.2016, s. 53).

¹¹ Rådets rammeafgørelse 2002/465/RIA af 13. juni 2002 om fælles efterforskningshold (EFT L 162 af 20.6.2002, s. 1).

¹² Rådets rammeafgørelse 2009/948/RIA om forebyggelse og bilæggelse af konflikter om udøvelse af jurisdiktion i straffesager (EUT L 328 af 15.12.2009, s. 42).

¹³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/64/EU af 20. oktober 2010 om retten til tolke- og oversætterbistand i straffesager (EUT L 280 af 26.10.2010, s. 1). Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13/EU af 22. maj 2012 om ret til information under straffesager (EUT L 142 af 1.6.2012, s. 1). Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/48/EU af 22. oktober 2013 om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og i sager angående europæiske arrestordre og om ret til at få en tredjemand underrettet ved frihedsberøvelse og til at kommunikere med tredjemand og med konsulære myndigheder under frihedsberøvelsen (EUT L 294 af 6.11.2013, s. 1). Europa-Parlamentets og Rådets

Eksternt har Den Europæiske Union indgået en række bilaterale aftaler med tredjelande såsom aftalen om gensidig retshjælp mellem Den Europæiske Union og Amerikas Forenede Stater¹⁴ og mellem Den Europæiske Union og Japan¹⁵.

Beskyttelsen af personoplysninger er en grundlæggende ret, der er fastsat i EU-traktaterne og Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Personoplysninger kan kun behandles som fastsat i forordning (EU) 2016/679 (databeskyttelsesforordningen)¹⁶ og direktiv (EU) 2016/680 (direktivet om databeskyttelse hos politiet)¹⁷. Enhver borgers grundlæggende ret til respekt for privatliv og familieliv, hjem og kommunikation er også fastsat i chartret om grundlæggende rettigheder, og heri indgår som et væsentligt element respekt for den enkeltes private kommunikation. Elektroniske kommunikationsdata kan kun behandles som fastsat i direktiv 2002/58/EF (e-databeskyttelsesdirektivet)¹⁸.

For at vurdere, om et område i vidt omfang er omfattet af fælles regler, skal der tages hensyn ikke alene til EU-retten, således som den foreligger på nuværende tidspunkt på det pågældende område, men også til den fremtidige udvikling heraf, for så vidt det kan forudses på tidspunktet for analysen. Det område, den anden tillægsprotokol dækker, har direkte relevans for den forventede fremtidige udvikling af de relevante fælles regler. I den forbindelse er Kommissionens forslag fra april 2018 om grænseoverskridende adgang til elektronisk bevismateriale også relevante¹⁹.

Forslagets anvendelsesområde omfatter specifikke typer af tjenesteydere, som leverer tjenesteydelser i Den Europæiske Union. En tjenesteyder leverer tjenesteydelser i Den

direktiv (EU) 2016/1919 af 26. oktober 2016 om retshjælp til mistænkte og tiltalte i straffesager og til eftersøgte i sager angående europæiske arrestordre (EUT L 297 af 4.11.2016, s. 1). Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/800 af 11. maj 2016 om retssikkerhedsgarantier for børn, der er mistænkte eller tiltalte i straffesager (EUT L 132 af 21.5.2016, s. 1). Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/343 af 9. marts 2016 om styrkelse af visse aspekter af uskyldsformodningen og retten til at være til stede under retssagen i straffesager (EUT L 65 af 11.3.2016, s. 1). Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13/EU af 22. maj 2012 om ret til information under straffesager.

¹⁴ Rådets afgørelse 2009/820/FUSP af 23. oktober 2009 om indgåelse på Den Europæiske Unions vegne af aftalen mellem Den Europæiske Union og Amerikas Forenede Stater om udlevering og aftalen mellem Den Europæiske Union og Amerikas Forenede Stater om gensidig retshjælp (EUT L 291 af 7.11.2009, s. 40).

¹⁵ Aftalen mellem Den Europæiske Union og Japan om gensidig retshjælp i straffesager (EUT L 39 af 12.2.2010, s. 20).

¹⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF.

¹⁷ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/680 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af Rådets rammeafgørelse 2008/977/RIA.

¹⁸ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF af 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor (direktivet om databeskyttelse inden for elektronisk kommunikation) (EFT L 201 af 31.7.2002, s. 37), ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/136/EF af 25. november 2009 om ændring af direktiv 2002/22/EF om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, direktiv 2002/58/EF om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor og forordning (EF) nr. 2006/2004 om samarbejde mellem nationale myndigheder med ansvar for håndhævelse af lovgivning om forbrugerbeskyttelse.

¹⁹ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager (COM(2018) 225 final af 17.4.2018). Forslag til direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager (COM (2018) 226 final af 17.4.2018).

Europæiske Union, når den pågældende sætter brugere i en eller flere medlemsstater i stand til at udnytte disse tjenester, og når tjenesteyderen har en væsentlig tilknytning til Unionen, f.eks. hvis den pågældende har et forretningssted i en medlemsstat, eller fordi den pågældende leverer tjenesteydelser til et stort antal brugere i den pågældende medlemsstat. Tjenesteydere, der ikke er til stede i EU, er forpligtet til at udpege en retlig repræsentant, over for hvem editionskendelser kan håndhæves.

I Det Europæiske Råds konklusioner af 18. oktober 2018 anføres følgende: "*Der bør findes løsninger, som kan sikre hurtig og effektiv grænseoverskridende adgang til elektronisk bevismateriale for effektivt at bekæmpe terrorisme og anden grov og organiseret kriminalitet, både i EU og på internationalt plan; der bør inden valgperiodens udløb opnås enighed om Kommissionens forslag om elektronisk bevismateriale og adgang til finansielle oplysninger samt om bedre bekæmpelse af hvidvask af penge. Kommissionen bør også omgående forelægge forhandlingsmandater til de internationale forhandlinger om elektronisk bevismateriale.*"

Kommissionens forslag om elektronisk bevismateriale udgør grundlaget for en koordineret og sammenhængende tilgang såvel internt i Den Europæiske Union som på internationalt plan under behørig hensyntagen til Den Europæiske Unions regler, bl.a. om ikke at forskelsbehandle EU-medlemsstaterne og deres statsborgere. Kommissionen bemærkede allerede i sin konsekvensanalyse af forslagene om elektronisk bevismateriale, at de med fordel kunne suppleres af bilaterale eller multilaterale aftaler om grænseoverskridende adgang til elektronisk bevismateriale, som skulle indeholde en række ledsagende beskyttelsesforanstaltninger, men den besluttede at fremsætte forslag til EU-regler om passende retningslinjer og beskyttelsesforanstaltninger for grænseoverskridende adgang til elektronisk bevismateriale, inden den indgik i internationale forhandlinger med tredjeparter²⁰.

På internationalt plan er Kommissionen fortsat med at deltage som observatør i tilknyttede drøftelser inden for rammerne af Europarådets konvention om IT-kriminalitet²¹. Grænseoverskridende adgang til elektronisk bevismateriale har været et tilbagevendende punkt på de seneste ministermøder mellem EU og USA på området retlige og indre anliggender.

De to henstillinger om deltagelse i forhandlingerne om den anden tillægsprotokol til konventionen om IT-kriminalitet og indledning af forhandlinger med USA er ved at blive vedtaget af Kommissionen samtidigt. De to processer går fremad med forskellige hast, men de vedrører indbyrdes forbundne spørgsmål, og forpligtelser, der er indgået i forbindelse med én forhandling, kan have direkte indvirkning på andre områder af forhandlingerne.

Forslaget om elektronisk bevismateriale vedrører situationen i forbindelse med specifikke typer tjenesteydere, der leverer ydelser på EU's marked, men der er risiko for modstridende forpligtelser i forhold til lovgivningen i tredjelande. For at løse disse lovkonflikter indeholder forslagene om elektronisk bevismateriale i overensstemmelse med princippet om international høflighed ("international comity") bestemmelser om specifikke mekanismer, hvis en tjenesteyder står over for modstridende forpligtelser som følge af et tredjelands lovgivning, når der anmodes om bevismidler. Disse mekanismer omfatter en prøvelsesprocedure for at få afklaret situationen. Den anden tillægsprotokol til Europarådets konvention om IT-

²⁰ Mens forhandlingerne med Europa-Parlamentet og Rådet pågår, er Rådet (indre og retlige og indre anliggender) på sit møde den 7. december 2018 enedes om en generel indstilling vedrørende Kommissionens forslag til en forordning.

²¹ Europarådets Budapestkonvention om IT-kriminalitet (CETS nr. 185) af 23.11.2001. <http://conventions.coe.int>.

kriminalitet bør have til formål at undgå modstridende forpligtelser mellem parterne i konventionen om IT-kriminalitet.

Indgåelsen af den anden tillægsprotokol kan derfor anses for at påvirke de fælles regler eller ændre deres anvendelsesområde.

Unionen har følgelig enekompetence til at forhandle om den anden tillægsprotokol, der supplerer Europarådets konvention om IT-kriminalitet (i medfør af artikel 3, stk. 2, i TEUF).

Genstanden for den anden tillægsprotokol falder inden for rammerne af EU's politikker og kompetencer, navnlig på området forskrifter vedrørende retligt samarbejde i straffesager (artikel 82, stk. 1, i TEUF) og databeskyttelse (artikel 16 i TEUF), og når der er tale om EU-lovgivning, kan der ikke føres forhandlinger, uden at EU deltager. Derudover spiller Kommissionen en generel rolle ved at repræsentere Den Europæiske Union, jf. artikel 17, stk. 1, i TEU. I lyset af ovennævnte bør Kommissionen udpeges af Rådet som forhandler i forbindelse med den anden tillægsprotokol, der supplerer Europarådets konvention om IT-kriminalitet (CETS nr. 185).

3. RELEVANTE BESTEMMELSER PÅ POLITIKOMRÅDET

Forhandlingerne skal sikre, at de bestemmelser, der opnås enighed om, er forenelige med EU-retten og medlemsstaternes forpligtelser i henhold hertil, idet der tages hensyn til den fremtidige udvikling af EU-retten. Det vil desuden også være nødvendigt at sikre, at den anden tillægsprotokol indeholder en frakoblingsklausul, der gør det muligt for EU-medlemsstater, der bliver part i den anden tillægsprotokol, at regulere forbindelserne indbyrdes på grundlag af EU-retten. Navnlig bør det sikres, at Europa-Kommissionens forslag om elektronisk bevismateriale, bl.a. i takt med at de ændrer sig i løbet af Europa-Parlamentets og Rådets forhandlinger under lovgivningsproceduren og i sidste instans i deres endelige (vedtagne) form, fortsat finder anvendelse mellem EU-medlemsstaterne.

Den anden tillægsprotokol bør indeholde de nødvendige garantier for så vidt angår de grundlæggende rettigheder og friheder, der anerkendes i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, navnlig retten til respekt for privatliv og familieliv, hjem og kommunikation, jf. chartrets artikel 7, retten til beskyttelse af personoplysninger, jf. chartrets artikel 8, retten til adgang til effektive retsmidler og til en upartisk domstol, jf. chartrets artikel 47, uskyldsformodning og retten til et forsvar, jf. chartrets artikel 48 og legalitetsprincippet og princippet om proportionalitet mellem lovovertrædelse og straf, jf. chartrets artikel 49. Den anden tillægsprotokol bør anvendes i overensstemmelse med disse rettigheder og principper.

Protokollen bør indeholde passende foranstaltninger for databeskyttelse og beskyttelse af privatlivet ved indsamling, videregivelse og efterfølgende brug af personoplysninger, og elektroniske kommunikationsdata skal indgå som en del af protokollen, således at det sikres, at tjenesteydere i EU fuldt ud opfylder deres forpligtelser i medfør af EU's regler for databeskyttelse og beskyttelse af privatlivet, for så vidt som en international aftale kan udgøre retsgrundlaget for videregivelse af oplysninger, efter at en myndighed i et tredjeland, der er part i tillægsprotokollen, har truffet editionskendelser eller fremsat anmodninger, som kræver, at den dataansvarlige eller databehandleren videregiver personoplysninger og elektroniske kommunikationsdata. De skal således sikre beskyttelsen af unionsborgernes grundlæggende rettigheder og friheder, herunder beskyttelse af privatlivet og personoplysninger, når personoplysninger eller elektroniske kommunikationsdata videregives til retshåndhavende myndigheder uden for Den Europæiske Union.

Da Europa-Kommissionens forslag om elektronisk bevismateriale ikke indeholder bestemmelser vedrørende myndigheders adgang til oplysninger uden brug af en mellemmand ("direkte adgang"), kan brugen af disse foranstaltninger kun have hjemmel i national lovgivning. Hvis den anden tillægsprotokol kommer til at indeholde bestemmelser vedrørende "udvidelse af søgninger og adgang baseret på referencer" og "efterforskningsteknikker", bør hovedformålet være at forbedre beskyttelsen i forbindelse med en sådan grænseoverskridende direkte adgang til oplysninger med henblik på at sikre beskyttelsen af unionsborgernes grundlæggende rettigheder og friheder, herunder beskyttelsen af privatlivet og personoplysninger.

Indgåelsen af den anden tillægsprotokol bør gøre det muligt at indgå bilaterale aftaler eller traktater mellem parterne i protokollen og mellem parterne i protokollen og Den Europæiske Union, som regulerer deres relationer. Med henblik herpå bør der indsættes en bestemmelse om, at hvis to eller flere parter i konventionen allerede har indgået en aftale eller traktat vedrørende forhold, der er omfattet af konventionen, eller hvis de gør det fremover, har de ret til at anvende aftalen eller traktaten til at regulere disse relationer, forudsat at det gøres på en måde, der er i overensstemmelse med konventionens mål og principper. Aftalen mellem Den Europæiske Union og USA om grænseoverskridende adgang til elektronisk bevisemateriale med henblik på retligt samarbejde i straffesager bør i forbindelse med de bilaterale relationer mellem USA og Den Europæiske Union have forrang for enhver aftale eller ordning, der er indgået under forhandlingerne om den anden tillægsprotokol, for så vidt som de dækker de samme spørgsmål.

Henstilling med henblik på

RÅDETS AFGØRELSE

om bemyndigelse til at deltage i forhandlinger om den anden tillægsprotokol til Europarådets konvention om IT-kriminalitet (CETS nr. 185)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 218, stk. 3 og 4,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen, og

som tager følgende i betragtning:

- (1) Den 9. juni 2017 vedtog komitéen af parter i Europarådets konvention om forebyggelse af IT-kriminalitet (CETS nr. 185) (T-CY) en afgørelse om vedtagelse af et kommissorium med henblik på udarbejdelse af den anden tillægsprotokol til konventionen.
- (2) Kommissoriet for den anden tillægsprotokol omfatter følgende elementer, der skal overvejes: bestemmelser om en mere effektiv gensidig retshjælp (en forenklet ordning for anmodninger om gensidig retshjælp med henblik på indhentning af abonnentoplysninger, internationale editionskendelser, direkte samarbejde mellem retshåndhævende myndigheder om anmodninger om gensidig retshjælp, fælles efterforskning og fælles efterforskningshold, anmodninger på engelsk, audiovisuelle høringer af vidner, ofre og sagkyndige, procedurer for gensidig juridisk bistand i nødsituationer), bestemmelser, der muliggør et direkte samarbejde med tjenesteydere i andre jurisdiktioner for så vidt angår anmodninger om abonnentoplysninger, anmodninger i forbindelse med sikringskendelser og hasteanmodninger, klarere rammer og bedre beskyttelsesforanstaltninger i forbindelse med eksisterende praksis for grænseoverskridende adgang til oplysninger, beskyttelsesforanstaltninger, herunder krav om databeskyttelse.
- (3) Unionen har vedtaget fælles regler, der i vid udstrækning overlapper de påtænkte elementer, der er under overvejelse i forbindelse med den anden tillægsprotokol. Dette omfatter navnlig et omfattende sæt forskrifter, der skal lette det retlige samarbejde i straffesager²² og sikre minimumsstandarder for processuelle rettigheder²³, samt databeskyttelsesforanstaltninger og foranstaltninger til beskyttelse af privatlivet²⁴.

²²

Rådets retsakt af 29. maj 2000 om udarbejdelse i henhold til artikel 34 i traktaten om Den Europæiske Union af konventionen om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater (EFT L 197 af 12.7.2000, s. 1). Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1727 af 14. november 2018 om Den Europæiske Unions Agentur for Strafferetligt Samarbejde (Eurojust), og om erstatning og ophævelse af Rådets afgørelse 2002/187/RIA (EUT L 295 af 21.11.2018). Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/794 af 11. maj 2016 om Den Europæiske Unions Agentur for Retshåndhævelsessamarbejde (Europol) og om erstatning og ophævelse af Rådets afgørelse 2009/371/RIA, 2009/934/RIA, 2009/935/RIA, 2009/936/RIA og 2009/968/RIA (EUT L 135 af 24.5.2016, s. 53). Rådets rammeafgørelse 2002/465/RIA af 13. juni 2002 om fælles efterforskningshold (EFT L 162 af 20.6.2002, s. 1). Rådets rammeafgørelse 2009/948/RIA om forebyggelse og bilæggelse af konflikter om udøvelse af jurisdiktion i straffesager (EUT L 328 af 15.12.2009, s. 42). Direktiv 2014/41/EU om den europæiske efterforskningskendelse i straffesager (EUT L 130 af 1.5.2014, s. 1).

- (4) Kommissionen har også forelagt lovgivningsmæssige forslag til dels en forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager, dels et direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager, hvorved der indføres bindende grænseoverskridende europæiske editions- og sikringskendelser, der kan rettes direkte til en repræsentant for en tjenesteyder i en anden medlemsstat²⁵.
- (5) Den anden tillægsprotokol kan derfor påvirke de fælles EU-regler eller ændre deres anvendelsesområde.
- (6) I artikel 82, stk. 1, og artikel 16 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde præciseres Unionens kompetencer, hvad angår retligt samarbejde i straffesager samt databeskyttelse og beskyttelse af privatlivet. For at beskytte EU-rettens integritet og sikre, at bestemmelserne i folkeretten og EU-retten fortsat er i overensstemmelse med hinanden, er det nødvendigt, at Unionen deltager i forhandlingerne om den anden tillægsprotokol.
- (7) Den anden tillægsprotokol bør indeholde de nødvendige garantier for så vidt angår de grundlæggende rettigheder og friheder, herunder retten til beskyttelse af personoplysninger og privatliv, retten til respekt for privatliv og familieliv, hjem og kommunikation, jf. chartrets artikel 7, retten til beskyttelse af personoplysninger, jf. chartrets artikel 8, retten til adgang til effektive retsmidler og til en upartisk domstol, jf. chartrets artikel 47, uskyldsformodning og retten til et forsvar, jf. chartrets artikel 48, og legalitetsprincippet og princippet om proportionalitet mellem lovovertrædelse og straf, jf. chartrets artikel 49. Den anden tillægsprotokol bør anvendes i overensstemmelse med disse rettigheder og principper.
- (8) Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse er blevet hørt i overensstemmelse med artikel 42, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1725²⁶ og har afgivet en udtalelse den (...) ²⁷,

²³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/64/EU af 20. oktober 2010 om retten til tolke- og oversætterbistand i straffesager (EUT L 280 af 26.10.2010, s. 1). Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13/EU af 22. maj 2012 om ret til information under straffesager (EUT L 142 af 1.6.2012, s. 1). Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/48/EU af 22. oktober 2013 om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og i sager angående europæiske arrestordre og om ret til at få en tredjemand underrettet ved frihedsberøvelse og til at kommunikere med tredjemand og med konsulære myndigheder under frihedsberøvelsen (EUT L 294 af 6.11.2013, s. 1). Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/1919 af 26. oktober 2016 om retshjælp til mistænkte og tiltalte i straffesager og til eftersøgte i sager angående europæiske arrestordre (EUT L 297 af 4.11.2016, s. 1). Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/800 af 11. maj 2016 om retssikkerhedsgarantier for børn, der er mistænkte eller tiltalte i straffesager (EUT L 132 af 21.5.2016, s. 1).

²⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/680 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af Rådets rammeafgørelse 2008/977/RIA.

²⁵ COM(2018) 225 final og COM(2018) 226 final.

²⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1725 af 23. oktober 2018 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af forordning (EF) nr. 45/2001 og afgørelse nr. 1247/2002/EF (EUT L 295 af 21.11.2018, s. 39).

²⁷ EUT C [...] af [...], s. [...].

HAR VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Kommissionen bemyndiges herved til at føre forhandlinger på Unionens vegne om den anden tillægsprotokol til Europarådets konvention om IT-kriminalitet (CETS nr. 185).

Artikel 2

Forhandlingsdirektiverne er fastsat i bilaget.

Artikel 3

Forhandlingerne føres i samråd med et særligt udvalg, der skal udpeges af Rådet.

Artikel 4

Denne afgørelse er rettet til Kommissionen.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Rådets vegne

Formand